

**ОСОБЛИВОСТІ ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ
ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ**

Вступ України до Світової організації торгівлі та посилення міжнародної конкуренції актуалізували проблему підвищення рівня конкурентоспроможності харчової промисловості. Одним з основних засобів підвищення ефективності та стійкого розвитку харчових підприємств є організаційно-економічний механізм управління, що забезпечує дієвий вплив на фактори виробництва, стан яких обумовлює результат діяльності підприємства. Тому важливим завданням керівників підприємств є реорганізація основних компонентів організаційно-економічного механізму управління конкурентоспроможністю.

Проблемам управління конкурентоспроможністю підприємств присвячено багато досліджень таких видатних вчених, як: Балабанової Л. [1, с.10], Кваші С., Кобута І., Крисанова Д. [2, с. 72], Михайлова Л. [3, с. 150], Мостенської Т., Хворост Т., Шевельової С. [4, с. 12] та ін. Але потребує більш поглибленого опрацювання організаційно-економічний механізм управління конкурентоспроможністю підприємств харчової промисловості.

Мета статті - визначити складові організаційно-економічного забезпечення процесу управління конкурентоспроможністю харчових підприємств та на цій основі розробити шляхи вдосконалення його основних компонентів.

Механізм управління конкурентоспроможністю підприємств містить у собі такі компоненти, як: методи, принципи і задачі управління, форми і інструменти управління, організаційну структуру управління підприємством та його персонал, інформацію та засоби її обробки [5, с. 153]. Організаційний механізм управління конкурентоспроможністю підприємств являє собою систему взаємопов'язаних організаційних дій, які забезпечують досягнення поставлених цілей розвитку підприємства. Економічний механізм управління конкурентоспроможністю підприємства, у свою чергу, – це система взаємозалежних та взаємопов'язаних економічних дій, які реалізуються за допомогою методів спрямованих на досягнення поставлених цілей розвитку виробництва [6, с. 212].

Таким чином, організаційно-економічний механізм управління конкурентоспроможністю підприємств харчової промисловості можна визначити як сукупність організаційних та економічних методів, які впливають на систему управління виробництва з метою отримання конкурентних переваг, забезпечення ефективного функціонування та розвитку.

Структуру організаційно-економічного механізму управління конкурентоспроможністю підприємств харчової промисловості представлено на рис. 1.

Рис. 1. Структура організаційно-економічного механізму управління конкурентоспроможністю підприємств харчової промисловості

Джерело: власні дослідження

Ефективність функціонування організаційно-економічного механізму управління конкурентоспроможністю підприємств харчової промисловості в сучасних умовах вимагає кардинального вдосконалення його основних компонентів.

ЕКОНОМІКА ПРІДПРИЯТІЙ

Вважаємо, що запропоновані шляхи вдосконалення основних компонентів організаційно-економічного механізму управління конкурентоспроможністю харчових підприємств допоможуть керівникам здійснювати ефективне управління виробництвом, адаптоване до ринкових умов сучасності:

- вибір цілей та конкурентних стратегій розвитку харчового підприємства – поставлена мета конкурентного розвитку харчового підприємства дозволить чітко визначитися з заходами для підвищення динамічності та сприйнятливості внутрішньовиробничого механізму до змін у ринковому середовищі, а також посилити виробничий потенціал підприємства. Вважаємо, що ефективне використання природних ресурсів, мінімальні витрати по технологічному циклу виробництва, випуску якісної продукції, введення прогресивних технологій повинно бути покладено в основу стратегічного розвитку харчових підприємств;

- комплексний підхід до планування виробництва – це напрямок діяльності економічних підрозділів підприємств харчової промисловості, який сприяє вирішенню проблем підвищення конкурентних переваг виробництва та активному просуванню виготовленої продукції на ринок. Сюди можна віднести: розробку програм виробництва, формування перспективних планів зниження собівартості продукції, активне використання сучасних методів бізнес-планування, які сприяють вирішенню проблем конкурентоспроможності харчового підприємства та забезпечення його беззбитковості та ефективної діяльності;

- вдосконалення системи управління кадрами та трудової мотивації – в основі конкурентної стратегії управління є проведення реорганізації системи навчання персоналу харчового підприємства новим методам праці, а саме – працівники повинні вміти професійно працювати на ринку споживача. Таким чином, тільки у разі перепідготовки кадрів, вдосконалення механізму трудової мотивації, забезпечення соціальної захищеності робітників підприємства можливі зрушення у підвищенні ефективності виробництва;

- впровадження досконалої системи управління якістю і конкурентоспроможністю продукції – організаційно-економічний механізм управління конкурентоспроможністю харчових підприємств повинен сформувати нову стратегію управління якістю продукції, яка дозволить знайти способи досягнення конкурентних переваг на ринках збуту. Вважаємо, що система управління якістю та конкурентоспроможністю харчових підприємств повинна мати наступні цілі: експортна орієнтація на ринок, розробка комплексної системи управління якістю продукції, забезпечення тривалості життєвого циклу продукту;

- удосконалення облікової політики – вважаємо, що важливим напрямком в реорганізації системи обліку і аналізу повинна бути реструктуризація облікової служби, яка б ґрунтувалася на впровадженні в практику роботи облікового апарату сучасних методичних положень системи обліку на харчових підприємствах. Це дозволить забезпечити якісний рівень управління витратами виробництва та формування цін на виготовлену продукцію, посиливши тим самим позитивний вплив системи обліку і аналізу на підвищення конкурентних можливостей підприємств;

- зміцнення маркетингової служби – маркетинговим дослідженням на підприємствах харчової промисловості у сучасних умовах, на жаль, приділяється недостатньо уваги. У зв'язку з цим, пропонуємо основні організаційні заходи щодо управління конкурентоспроможністю харчових підприємств: виділення відділу маркетингу стратегічно важливих функцій управління, забезпечення маркетингової служби необхідними методичними та технічними матеріалами. Вважаємо, що основними завданнями служби маркетингу повинно бути: вдосконалення методів маркетингових досліджень, розробка нормативів конкурентоспроможності продукції, формування та реалізація організаційно-економічних заходів підвищення конкурентоспроможності, формування управління харчовим підприємством на основі прогнозування, здійснення ефективної рекламної діяльності підприємств;

- вдосконалення інформаційного забезпечення – стосовно до умов розвитку підприємств харчової промисловості, вважаємо, що цей елемент організаційно-економічного механізму управління конкурентоспроможністю повинен бути представлений наступним чином: створення інтегрованої системи планування, розробка єдиної інформаційної моделі бухгалтерського, управлінського і податкового обліку, впровадження передових інформаційних технологій;

- технологічне переозброєння і модернізація виробництва – для підприємств харчової промисловості в умовах посилення конкуренції питання модернізації виробництва є досить

актуальним. У зв'язку з цим необхідно розробити комплексний план поетапного технологічного переозброєння підприємств, активного залучення інвестування з метою вирішення даної задачі;

- ефективне використання виробничих ресурсів та скорочення витрат виробництва – цей компонент є головним у ефективному розвитку харчової промисловості. Для цього необхідно: зниження собівартості продукції та витрат виробничих засобів, впровадження системи планування і нормування, системи управління якістю продукції.

Таким чином, організаційно-економічний механізм управління конкурентоспроможністю підприємств харчової промисловості розглянуто як сукупність організаційних та економічних методів, які впливають на систему управління виробництва з метою отримання конкурентних переваг, забезпечення ефективного функціонування і розвитку. Реорганізація основних компонентів організаційно-економічного механізму управління конкурентоспроможністю харчових підприємств дозволить перебудувати всю систему виробництва, задіяти його внутрішні ресурси, створити постійне прагнення до підвищення конкурентоспроможності продукції, підвищити конкурентоспроможність харчових підприємств і зміцнити їх позиції на ринку.

Література

1. Балабанова Л.В. Маркетингове управління конкурентоспроможністю підприємств, стратегічний підхід: [монографія] /Л.В. Балабанова, В.В. Холод. – Донецьк: ДонДУЕТ, 2006. – 294 с.
2. Крисанов Д.Ф. Інноваційний фактор розвитку харчової промисловості України /Д.Ф. Крисанов// Економіка України – Політико-економічний журнал Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України, Міністерства фінансів України та національної академії наук України. – 2007. – № 4. – С. 71-82.
3. Михайлова Л.І. Формування конкурентоспроможності товару на прикладі виробників продукції молокопереробної галузі /Л.І. Михайлова, Т.В. Хворост// Новітні тенденції і стратегії розвитку міжнародної торгівлі: фінансово-економічний та правовий аспекти: Збірник матеріалів X міжнародної науково-практичної конференції 30 травня 2007 р. – К.:УАЗТ, 2007. – С. 150-152.
4. Шевельова С.О. Конкурентоспроможність молочного підкомплексу: [монографія] / С.О. Шевельова. – Тернопіль: ТВПК «Збруч», 2001. – 404 с.
5. Піддубна Л.І. Конкурентоспроможність економічних систем: теорія, механізм регулювання управління: монографія /Л.І. Піддубна. – Харків. – ВД «ІНЖЕК» 2007. – 368 с.
6. Плугина Ю.А. Організаційно-економічний механізм управління розвитком підприємств залізничного транспорту /Ю.А. Плугина// Вісник економіки транспорту та промисловості. – 2011. – № 33. – С. 211-220.